

Cheltuieli de judecată - Franța

Această secțiune cuprinde o prezentare succintă a cheltuielilor de procedură aplicabile în Franța.

Dispoziții privind onorariile profesilor juridice

Tarifele sunt constituite din **taxe fixe** și **taxe variabile** (stabilite deseori ca procent din valoarea litigiului).

Ar trebui să se facă o **distincție** între :

- **funcționari ai instanței (avocați, reprezentanți juridici)**, a căror remunerație nu este fixată decât parțial. Pentru cea mai mare parte, onorariile sunt convenite în mod liber cu clientul.
- **funcționarii publici sau ministeriali**, a căror remunerație este stabilită în cadrul puterii de reglementare a guvernului francez.

Avocați

Decretul nr. 80-608 din 30 iulie 1980 stabilește tariful reprezentanților juridici pe lângă curțile de apel. Funcționari ai instanței / Avocați.

Actele legislative stabilesc tariful pentru avocații care reprezintă părțile în prima instanță (decretul nr. 72-784 din 25 august 1972 și nr. 75-785 din 21 august 1975).

Executori judecătorești

Tariful executorilor judecătorești pentru serviciile legate de citații, notificări privind cererile și hotărârile judecătorești este prevăzut prin decretul nr. 96-1080 din 12 decembrie 1996.

Cheltuielile de judecată fixe

Cheltuielile fixe în procedura civilă

Cheltuieli fixe pentru părți în cadrul unei proceduri civile

În materie civilă, există **cheltuieli indispensabile din punct de vedere juridic pentru derularea procedurii de judecată** a căror valoare a fost stabilită fie prin lege, fie prin hotărâre judecătorească. Aceste cheltuieli sunt considerate **costuri**.

Acestea cuprind:

1. Taxele, impunerile, redevențele sau plățile percepute de către secretariatele instanțelor sau autoritățile fiscale. Aceste impuneri și taxe sunt rare, întrucât legea nr. 77-1468 din 30 decembrie 1977 a instituit un principiu al gratuității actelor de justiție în instanțele civile și administrative;
2. Cheltuielile pentru traducerea documentelor atunci când aceasta este impusă prin lege sau printr-un angajament internațional;

3. Indemnizațiile martorilor;
4. Remunerația tehnicienilor;
5. Onorarii stabilite (tariful executorilor judecătorești, al reprezentanților juridici și al avocaților);
6. Plățile pentru funcționarii publici sau ministeriali;
7. Remunerația avocaților în măsura în care este reglementată, inclusiv cheltuielile pentru pledoarie ;
8. Cheltuielile ocazionate de notificarea unui act în străinătate;
9. Cheltuielile de interpretariat și traducere impuse prin anchetele derulate în străinătate la cererea instanțelor în cadrul Regulamentului (CE) nr. 1206 / 2001 al Consiliului din 28 mai 2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială;
10. Anchete sociale dispuse în materie de familie și de protecție juridică a adulților și minorilor;
11. Remunerația persoanei desemnate de către judecător pentru a reprezenta interesele minorului.

Etapa în care costurile fixe trebuie plătite în cadrul procedurii civile

Cheltuielile aferente procesului civil cuprind toate **sumele plătite sau datorate de către părți** înainte sau în cursul unei acțiuni în instanță.

Acestea sunt, de exemplu, înainte de deschiderea procesului, **cheltuielile de consultare a juriștilor**, tehnicienilor, **cheltuielile de deplasare**.

În cursul procesului, aceste cheltuieli vor putea reprezenta **cheltuielile de procedură plătite funcționarilor instanței, funcționarilor oficiali, cheltuielile percepute de către stat și onorariile pentru consultanță**.

După proces, aceste cheltuieli ar putea să reprezinte **cheltuieli de executare** a deciziei.

Cheltuielile de judecată în materie constituțională

Cheltuieli fixe pentru părțile în cadrul unei proceduri constituționale

Întrucât în stadiul actual al regulilor de procedură din Franța nu este prevăzută **sesizarea individuală a Consiliului Constituțional**, nu este nevoie să se răspundă la această întrebare.

Ce informație prealabilă se așteaptă a se obține de la reprezentantul legal (avocatul) ?

O informație privind drepturile și obligațiile părților

Furnizarea informațiilor privind drepturile și obligațiile părților este un element de **deontologie** profesională a funcționarilor instanței.

Surse de informații privind cheltuielile de judecată

Unde sunt disponibile informații privind cheltuielile de judecată în Franța?

Pe site-urile [Ministerului Justiției](#) și [diferitelor profesii](#).

În ce limbi sunt disponibile informațiile privind cheltuielile de judecată în Franța?

Informațiile sunt disponibile în limba franceză.

Unde sunt disponibile informații privind costurile?

Nu există niciun site internet în care să fie publicate costurile procedurilor .

Taxa pe valoarea adăugată (TVA)

Unde se găsesc informații în această privință ? Care sunt taxele aplicabile?

Tarifele se prezintă sub forma de **taxe ne-incluse**. TVA-ul aplicabil este în continuare de **19,6 %**, cu excepția serviciilor prestate pentru **beneficiarii de asistență juridică (5,5 %)**.

Asistență juridică

Care sunt limitele veniturilor care pot fi obținute în materie civilă ?

Asistența juridică nu face **nicio distincție** între materiile **civilă sau penală** și natura litigiului. Se referă doar la **resursele solicitantului** atunci când se hotărăște să acorde sau să refuze beneficiul.

Astfel, toate **persoanele fizice de naționalitate franceză și resortisanții statelor membre ale Uniunii Europene**, precum și **persoanele juridice cu scop nelucrative** care doresc să își susțină drepturile legale și care nu au resurse suficiente pentru a solicita asistența juridică.

De asemenea, **persoanele de naționalitate străină care locuiesc în mod obișnuit și legal în Franța** sunt acceptate pentru a beneficia de asistență juridică **în materie civilă**. Totuși, această condiție de reședință legală nu este obligatorie în materie penală. Nu este opozabilă nici minorilor, oricare ar fi procedura al cărei obiect îl constituie (civilă, administrativă sau penală).

Resursele luate în considerare sunt **media lunară a veniturilor din ultimul an calendaristic ale solicitantului asistenței juridice** precum și, dacă este cazul, **veniturile persoanelor care locuiesc de obicei la adresa sa**. În această din urmă ipoteză, plafoanele pentru acordarea asistenței sunt majorate prin ajustări pentru persoanele aflate în întreținere.

Cu toate acestea, persoanele care beneficiază de anumite tipuri de **ajutoare sociale** (alocația suplimentară acordată de Fondul Național de Solidaritate, venitul minim garantat) sunt scutite de la obligația de a justifica insuficiența resurselor lor.

În plus, în cadrul resurselor nu sunt luate în considerare diferitele **alocații cu caracter social** (prestații familiale, prestații sociale, alocație pentru locuință).

Asistența juridică poate fi **totală sau parțială**, în funcție de resurse. **Plafoanele venitului** pentru acordarea asistenței sunt actualizate în fiecare an prin legea finanțelor. Pentru 2009, media lunară a veniturilor primite în 2008 pentru o singură persoană trebuie să fie:

- mai mică sau egală cu **911 EUR** pentru asistența juridică totală,
- între **912 și 1367 EUR** pentru asistența juridică parțială.

Aceste **plafoane sunt majorate** cu **164 EUR** pentru fiecare dintre primele două persoane aflate în întreținere care locuiesc la domiciliul solicitantului (copii, soț, concubin, partener al unui pact civil de solidaritate, ascendent...) și cu **104 EUR** începând cu a treia persoană aflată în întreținere.

Există alte condiții pentru a obține asistență juridică, ca victimă ?

În principiu, **calitatea (de exemplu de victimă sau de acuzat) a părții la proces nu este luată în considerare**. Nu există nicio diferență de tratament între victime, acuzați, reclamanți sau pârâți pentru a acuza sau refuza asistența juridică.

Cu toate acestea, **legea de orientare și programare a sistemului judiciar din 9 septembrie 2002** a îmbunătățit condițiile de acces la justiție ale victimelor infracțiunilor celor mai grave, respectiv de atac voit la viața sau integritatea persoanei (infracțiuni prevăzute și condamnate prin articolele 221-1 - 221-5, 222-1 - 222-6, 222-8, 222-10, 222-14 (1° și 2°), 222,23 - 222-26, 421-1 (1°) și 421-3 (1° - 4° din codul penal), precum și a cesionarilor lor în drept pentru a exercita acțiunea civilă pentru repararea daunelor cauzate de atacul la persoană), acestea fiind scutite de obligația de a-și justifica venitul pentru a beneficia de asistență juridică. Această dispoziție se aplică în special victimelor violului sau abuzului fizic asupra unui minor cu vârsta sub 15 ani sau asupra persoanelor extrem de vulnerabile, abuz care a condus la deces sau invaliditate permanentă.

În plus, **se poate acorda o derogare excepțională de la condiția legată de venit**, oricare ar fi calitatea solicitantului asistenței în cadrul procedurii de judecată (reclamant/pârât, victimă/acuzat) de fiecare dată când situația lor pare a prezenta un interes deosebit din punct de vedere al obiectului litigiului sau al cheltuielilor previzibile ale procedurii de judecată.

Această dispoziție se poate aplica în special victimei unei infracțiuni penale ca urmare a împrejurărilor în care a fost comisă această infracțiune.

Există alte condiții pentru obținerea asistenței juridice, ca acuzat?

În principiu condițiile de obținere a asistenței juridice de către pârâți în cadrul acțiunii principale nu fac obiectul **niciunei cerințe deosebite**. Cu toate acestea, în caz de exercitare a unei **căi de recurs** (apel, opoziție, recurs în casație), situația pârâților în recurs este îmbunătățită atunci când beneficiază deja de asistență juridică. Într-adevăr, aceste persoane își mențin în mod automat beneficiul acestui ajutor pentru a se apăra.

Cu toate acestea, ar trebui reamintită regula generală, aplicabilă atât reclamantului, cât și pârâtului în acțiunea principală, conform căreia asistența juridică nu se acordă atunci când cheltuielile acoperite prin această asistență intră sub incidența unui contract de asigurare de protecție juridică sau a unui sistem de protecție echivalent.

Există proceduri scutite de cheltuieli de judecată ?

În fața **instanței pentru litigii și contravenții minore** și a **instanței districtuale**, părțile nu au obligația de a fi reprezentate de un avocat. Atunci când valoarea acțiunii este mai mică de 4 000 EUR, aceste instanțe pot fi sesizate într-o modalitate simplificată care să nu impună părților să recurgă la un executor judecătoresc.

Cererile de analiză a măsurilor de exercitare a autorității parentale, precum și cererile în materie de adopție, în cazul în care copilul a fost adoptat înainte de a împlini vârsta de 15 ani, măsurile luate după divorț, cererile privind obligațiile de pensie alimentară pot fi efectuate fără avocat, prin intermediul unei simple cereri.

Ca și pentru ansamblul procedurilor în fața instanțelor civile, aceste instanțe nu percep taxe pentru sesizarea instanței sau eliberarea deciziilor.

Când trebuie să plătească partea care nu are câștig de cauză costurile părții câștigătoare?

În materie civilă, orice hotărâre sau sentință prin care se soluționează o acțiune în justiție trebuie să dispună asupra costurilor expuse în cadrul procedurii.

În principiu, **cheltuielile (costurile stabilite** – cf. celor de mai sus.) sunt stabilite în sarcina părții care nu are câștig de cauză. Cu toate acestea, în baza unei hotărâri motivate, judecătorul poate stabili o parte sau totalitatea acestor costuri în sarcina unei alte părți.

De asemenea, o parte poate solicita ca adversarul său să suporte, în totalitate sau parțial, cheltuielile prezentate de către ea și care nu sunt **incluse în costuri**. Este vorba, de exemplu, despre onorariile și pladoariile avocatului, onorariile și rapoartele executorului judecătoresc, cheltuielile de deplasare. În această ipoteză, judecătorul condamnă partea obligată să suporte cheltuielile sau, în cazul în care o astfel de parte nu există, partea care a nu a avut câștig de cauză, să plătească celeilalte părți suma stabilită de către ea, drept cheltuieli suportate și neincluse în costuri. Judecătorul ia în considerare principiul echității sau situația financiară a părții condamnate. Poate susține, chiar din oficiu, că respectiva condamnare nu ar trebui aplicată, din motive bazate pe aceleași considerații.

Onorariile experților

În materie civilă, remunerația experților desemnați de către judecător este fixată prin **hotărâre judecătorească**.

Atunci când încredințează o misiune unui expert, judecătorul stabilește un provizion din care va fi dedusă remunerația acestuia. Provizionul trebuie să fie cât mai apropiat de remunerația definitivă previzibilă. Definește partea sau părțile care vor trebui să înregistreze provizionul la grefa instanței.

Odată cu depunerea **raportului expertului**, judecătorul fixează remunerația acestuia, în principal în funcție de diligențele depuse, de respectarea termenelor alocate și calitatea activității depuse. Autorizează expertul să își aloce sumele corespunzătoare înregistrate la grefă, și dispune, dacă este cazul, plata sumelor suplimentare pentru expert, indicând partea sau părțile responsabilă (responsabile) de acestea.

Hotărârea judecătorească sau sentința prin care se încheie acțiunea dispune asupra **răspunderii legate de remunerarea expertului**. În principiu, această răspundere revine **părții care nu are câștig de cauză**, cu excepția cazului în care judecătorul, printr-o decizie motivată, stabilește această plată, în totalitate sau parțial, în sarcina alte părți.

În schimb, onorariile **experților care nu sunt desemnați de către judecător** sunt **convenite în mod liber între expert și clientul său**. Nu sunt incluse în costuri. O parte poate solicita judecătorului să condamne partea care nu are câștig de cauză sau, în lipsa unei astfel de părți, partea condamnată să suporte costurile, să verse o sumă în baza onorariilor expuse astfel. Judecătorul dispune în baza principiului echității sau al situației economice a părții condamnate.

Costurile de traducere și interpretariat

Aceste onorarii sunt **în sarcina părții care nu are câștig de cauză**, cu excepția situației în care judecătorul, printr-o decizie motivată, stabilește această plată, în totalitate sau parțial, în sarcina unei alte părți.

Fișiere relevante

[Raportul Franței privind studiul asupra transparenței costurilor](#)

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să

nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ultima actualizare: 07/06/2019